

Onderwerp Stadspark Koepelkathedraal, oplevering bewonersinitiatief	
Nummer	2020/200412
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	PG
Auteur	Huizinga, A.P./M. Sillmann
Telefoonnummer	023-5114260
Email	aphuizinga@haarlem.nl
Kernboodschap	Omwonenden en de stichting Kathedrale Basiliek Sint Bavo zijn een initiatief gestart om het Emmaplein en de omgeving van de kathedraal te vergroenen en om te vormen naar een stadspark. Voor de openbare ruimte ter plekke is geen onderhouds- of vervangingsnoodzaak. En hoewel het de initiatiefgroep helder is dat er geen gemeentelijk investeringsbudget is, is er gemeentelijke ondersteuning geboden voor het uitwerken van een businesscase. Met behulp van een (ontwerp)budget en gemeentelijke begeleiding, is het initiatief uitgewerkt naar een ruimtelijke schets, een businesscase, en is er draagvlak gepolst bij de buurt. Het eindresultaat is aangeboden aan de gemeente. Het uitgewerkte idee laat een aantrekkelijke en samenhangende groene openbare ruimte en tuinen van de kathedraal zien. De realisatie vraagt een gezamenlijke inspanning van gemeente en bisdom, zowel in planvorming als in investering. Het totale plan kost ca. 2,5 miljoen euro. De financiële paragraaf van de businesscase is niet uitgewerkt. Via de ambassadeursplek Emmaplein uit het uitvoeringsplan SOR, is een budget van 3 ton beschikbaar. Dit maakt het toch mogelijk om het groen aan het Bisschop Bottemanneplein (aan de voorzijde van de kerk) in 2021 om te vormen tot een aantrekkelijkere ruimte. Zo kan waardering worden uitgedrukt naar de buurt voor dit sympathieke plan. Het moment van regulier onderhoud biedt eveneens een kans om via werk-met-werk een volgende stap te zetten naar een nieuwe inrichting van een deelgebied.
Behandelveorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Beheer.
Relevante eerdere besluiten	N.v.t.
Besluit College d.d. 10 maart 2020	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

De initiatiefgroep Stadspark Koepelkathedraal heeft sinds de oprichting in 2017 de innige wens om de omgeving van de Koepelkathedraal te transformeren tot een groen stadspark. Een stadspark waarin buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten, een rondje kunnen wandelen of terecht kunnen voor koffie in de bescheiden horecavoorziening en waar bezoekers van kathedrale basiliek op hun gemak kunnen nagenieten. Bovendien verdient een uniek en imposant gebouw als dit, meer allure. Een groene sokkel draagt daar aan bij en geeft bezoekers ook buiten de muren van het gebouw een aangenaam en aantrekkelijk verblijf. Het initiatief van de groep is omarmd door het college; in het coalitieprogramma Duurzaam Doen 2018-2022 staat dan ook dat aan initiatieven uit de omgeving worden ondersteund en er meer ruimte gegeven wordt aan initiatieven om de omgeving te vergroenen, zoals rondom de Koepelkathedraal. De initiatiefgroep is het afgelopen jaar in de gelegenheid gesteld om een verkennende fase uit te voeren. De initiatiefgroep heeft het op zich genomen om een ruimtelijke schets te maken, draagvlak te zoeken bij de buurt en een businesscase te maken die o.a een inschatting van de (financiële) haalbaarheid geeft en een voorstel doet, voor een gefaseerde realisatie. Zij hebben daarvoor de hulp gezocht bij Hosper landschapsarchitecten. Het resultaat hiervan staat in het document 'Verkenning Stadspark Koepelkathedraal'. De initiatiefgroep heeft op energieke wijze met de buurt een ruimtelijke schets gemaakt. Omwonenden hebben met enthousiasme meegedacht. De businesscase is echter niet volledig. De financiën bleken voor de groep een te groot obstakel. Het initiatief gaat dan ook over een forse ingreep in de openbare ruimte, die een flinke investering met zich mee brengt.

2. Kernboodschap

Omwonenden en de stichting Kathedrale Basiliek Sint Bavo zijn een initiatief gestart om het Emmaplein en de omgeving van de kathedraal te vergroenen en om te vormen naar een stadspark. Voor de openbare ruimte ter plekke is geen onderhouds- of vervangingsnoodzaak. En hoewel het de initiatiefgroep helder is dat er geen gemeentelijk investeringsbudget is, is er gemeentelijke ondersteuning geboden voor het uitwerken van een businesscase. Met behulp van een (ontwerp)budget en gemeentelijke begeleiding, is het initiatief uitgewerkt naar een ruimtelijke schets, een businesscase, en is er draagvlak gepolst bij de buurt. Het eindresultaat is aangeboden aan de gemeente. Het uitgewerkte idee laat een aantrekkelijke en samenhangende groene openbare ruimte en tuinen van de kathedraal zien. De realisatie vraagt een gezamenlijke inspanning van gemeente en bisdom, zowel in planvorming als in investering. Het totale plan kost ca. 2,5 miljoen euro. De financiële paragraaf van de businesscase is niet uitgewerkt.

Via de ambassadeursplek Emmaplein uit het uitvoeringsplan SOR, is een budget van 3 ton beschikbaar. Dit maakt het toch mogelijk om het groen aan het Bisschop Bottemanneplein (aan de voorzijde van de kerk) in 2021 om te vormen tot een aantrekkelijkere ruimte. Zo kan waardering worden uitgedrukt naar de buurt voor dit sympathieke plan. Het moment van regulier onderhoud biedt eveneens een kans om via werk-met-werk een volgende stap te zetten naar een nieuwe inrichting van een deelgebied.

3. Consequenties

De initiatiefnemers hebben een zorgvuldig proces doorlopen met de buurt, maar de businesscase is niet volledig.

De initiatiefnemers hebben het op zich genomen om hun idee verder te concretiseren in een businesscase. Het proces heeft geleid tot een ruimtelijke schets waar draagvlak voor is in de buurt. Door fasering aan te brengen kan de realisatie en de daarmee samenhangende kosten in verschillende tranches worden uitgevoerd. Het was vooraf bekend dat de gemeente geen middelen had voor het initiatief. Manieren om geld bijeen te krijgen voor financiering, zoals crowdfunding en subsidies, zijn besproken met de initiatiefgroep maar tot op heden niet opgepakt. Het opleveren van een volledige businesscase vraagt veel van een initiatiefgroep; het financiële deel zien zij zich niet doen.

Het resultaat is inspirerend, maar kent ook obstakels.

De opgeleverde schets biedt een wenkend perspectief, voor een plek die een kwaliteitsimpuls goed kan gebruiken. In de buurt is er draagvlak voor de verandering, al vraagt dit nog nadere afstemming met het bisdom en de aanwonenden van het Emmamplein. Aanwonenden (en daarmee een deel van de initiatiefnemers) vinden hun eigen wensen nog niet voldoende tot uitdrukking gebracht in de schets. Zij zien graag meer parkeerplaatsen verdwijnen en geen doorgaande weg langs hun huizen. Vanuit de kathedraal is aangegeven, dat het parkeren voor het functioneren van de plebanie/bisschopshuis en van de kathedraal voor haar van wezenlijk belang is en daarmee een randvoorwaarde is.

Er is geen noodzaak tot omvorming van dit gebied; er is wel aanleiding.

De afgelopen jaren is de koepelkathedraal gerestaureerd. Met de klim naar het licht is, na de restauratie, het startschot gegeven aan het versterken van de toeristische aantrekkingskracht van dit gebouw. Het verbeteren van de omgeving van de kerk draagt hier eveneens aan bij.

Voor de omwonenden en de buurt is het versterken van groen en het creëren van een plek waar het prettig toeven is, wenselijk. Het beoogde stadspark ligt nabij de locatie waar een bedrijventerrein wordt getransformeerd naar een nieuwe stedelijk gebied: de zone Zuidwest.

Er is nog geen zicht op de precieze invulling en omvang van klimaatadaptieve maatregelen in dit gebied. Wel is duidelijk dat het kunnen verwerken van de steeds groter en heftiger wordende buien maatregelen in de openbare ruimte zal vragen. Juist in deze buurt heerst 'waterstress' en leent zich goed voor waterbergende inrichting zoals wadi's e.d. In het plan zijn klimaatadaptieve maatregelen verwerkt.

Door gebruik te maken van beschikbare middelen kan een begin worden gemaakt met het realiseren van de wens van de initiatiefgroep.

Door een deel van het plangebied te verbeteren, drukt de gemeente zijn steun uit voor het plan. Het gebied voor de ingang van de kerk (Bisschop Bottemanneplein) ligt hiervoor het meest voor de hand. Juist hier ligt weinig aantrekkelijk groen en veel steen. Afhankelijk van de beschikbare middelen (300.000 euro via uitvoering SOR, ambassadeursplekken) kan het groen voor de ingang van de kerk worden omgevormd en wellicht een deel van de verharding. In de verkennende schets is de weg omgevormd naar groen en loopt er een langzaam verkeersroute onder de ingang van de kerk door (een 'porte cochère'). Door op dit deel van het gebied te focussen, hoeft geen discussie te worden gevoerd met het bisdom en aanwonenden Emmaplein. Via de reguliere procedure zal via het VO en DO een participatietraject worden doorlopen.

Het initiatief voor de kwaliteitsimpuls komt uit de buurt; de politieke afweging bepaalt de uitvoering. De afweging vindt plaats tegen de achtergrond van de onderhoudsopgaven en ontwikkelingen in de hele stad en de financiële middelen die daarvoor beschikbaar zijn.

4. Vervolg

Het vervolg bestaat uit twee sporen die zich uitstrekken over een kortere en langere termijn. Voor de kortere termijn wordt het gebied aan de voorkant van de kathedraal geprogrammeerd voor herinrichting in 2021. Via het regulier planproces wordt een ontwerp gemaakt en participatie en inspraak opgestart. De verkennende schets van de initiatiefgroep dient hierbij als uitgangspunt.

Het schetsontwerp wordt de gemeente door de initiatiefnemers aangereikt met de wens snel tot uitvoering te komen, zie aanbiedingsbrief. Er is echter geen budget. Vanuit de gemeente gezien kan een eventuele vervolgstap in de realisatie op de langere termijn plaatsvinden, naar aanleiding van onderhoud in het gebied, en waar mogelijk met toepassing van werk-met-werk. Er is de komende vijf jaar zeker geen onderhoud geprogrammeerd; er is nu niet concreet aan te geven wanneer en waar wel. De gemeente is daarbij geen initiatiefnemer. Ook betreft de schets het eigendom van het bisdom.

5. Bijlagen

Einddocument Verkenning Stadspark Koepelkathedraal
aanbiedingsbrief initiatiefgroep